

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/66/2025
Identifikačné číslo spisu:	5319203125
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5319203125.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Jozefa Zlochu, v spore žalobcu: E. E., nar. I., bytom B., právne zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Szöllössym, so sídlom Košice, Mlynská 28, IČO: 35 570 661, proti žalovanej: KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, právne zastúpenej FELIX NEUPAUER & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Bratislava, Šoltésovej 7325/14, IČO: 56 711 832, o zaplatenie 23.378,10 Eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-9C/2/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. augusta 2024 sp. zn. 6Co/4/2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalovaná n e m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom prvej inštancie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. apríla 2023 č. k. 9C/2/2020-131 zamietol žalobu (výrok I.), ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanej zaplatenia 23.378,10 Eur s príslušenstvom titulom náhrady škody spojenej s úhradou liečebných a cestovných nákladov žalobcu v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia vzniknutého v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou z 29. októbra 2012. Zároveň žalovanej voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Súd prvej inštancie, aplikujúc § 427 ods. 1, § 420 ods. 1, § 442 ods. 1, ods. 2, § 449 ods. 1, ods. 3, § 39 OZ, § 449a, § 574 ods. 2, § 585 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) dospel k záveru, že žalobca sa svojich práv nevzdal, ale sa so žalovanou slobodne a bez nátlaku

dohodol, že tá uspokojí jednorazovo vopred jeho nároky a to i tie, ktoré mu prípadne vzniknú v budúcnosti. Dohoda splňala obsahové i formálne náležitosti, pričom z nej jasne vyplynula vôľa zmluvných strán úplne a konečne vysporiadať všetky nároky žalobcu v spojení s dopravnou nehodou z 29. októbra 2012. V konaní žalobca nepreukázal, že na náklady, ktoré mu vznikli po podpísaní dohody, a ktorých úhrady sa v tomto konaní domáhal, nemohol v čase jej podpisu pomýšľať. Žalobca poznal svoj zdravotný stav a už v čase negociácie dohody bolo zrejmé, že z titulu poškodenia zdravia mu budú celoživotne vznikať liečebné náklady, preto ak dojednával individuálnu dohodu, mal možnosť tieto (náklady) po dôslednom uvážení kvantifikovať tak, aby pokryli jeho potreby i do budúcnosti. Ak žalobca využil túto možnosť a v zmysle § 449a OZ sa so žalovanou po dohode so svojim právnym zástupcom dohodol na úplnom a konečnom odškodnení akýchkoľvek budúcich nárokov podľa ustanovení § 445 až § 449 OZ, potom za daných okolností súd prvej inštancie túto dohodu nepovažoval za neplatnú, a preto nároky podľa § 449 OZ, ktoré si žalobca v konaní uplatnil, vyhodnotil ako konečne vysporiadané a jednorazovo odškodnené v zmysle Dohody o urovnaní z 12. septembra 2016.

3. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že žalobca si liečebné a cestovné náklady uplatňoval priebežne od podania žaloby, a to číselným vyjadrením bez konkrétnej špecifikácie s odvolaním sa na pripojené listinné dôkazy, predstavujúce podľa poslednej špecifikácie sumu 23.378,10 Eur.

4. V bode 29. odôvodnenia rozsudku konštatoval: „Pre možné posúdenie uplatneného nároku súd nedisponoval žiadnymi potvrdeniami ošetrojúceho lekára, aby vedel vyhodnotiť, že vynaloženie liečebných nákladov súviselo s liečbou sporného úrazu (žalobca predložil bločky bez bližšieho zdôvodnenia, niektoré dokonca boli úplne nečitateľné č. l. 14), vo vzťahu k ostatným výdavkom sa žalobca obmedzil taktiež len na vymenovanie nákladov a ich cenu, preto súd nepresvedčil o ich priamej príčinnej súvislosti s liečením a ich účelnosti. Súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že nie je jeho úlohou nahrádzať žalobcom neunesené dokazné bremeno, zasahovať do zásady rovnosti sporovým strán a kontradiktórnosti konania a tiež hypotetizovať o možnej účelnosti a spojitosti týchto výdavkov s liečením žalobcu, bez ohľadu na skutočnosti vyplývajúce z predložených dôkazov. Rovnako preukázanosť nákladov spojených s liečením nenásvedčuje a nemôže nasvedčovať len subjektívne presvedčenie poškodeného o ich nevyhnutnosti pri liečbe zdravotných ťažkostí. Žalobcovi, ktorý bol v konaní zastúpený advokátom pritom bolo zrejmé, že nedostatočné odôvodnenie účelnosti nárokových výdavkov má za následok jeho neúspech v spore.“

II.

Konanie o odvolaní

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozhodol o odvolaní žalobcu rozsudkom z 30. augusta 2024 č. k. 6Co/4/2024-154 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

6. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok je vecne správny, súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na jeho základe zistil správne skutkový stav veci a vec aj v nosných dôvodoch správne právne posúdil.

7. V súvislosti s odvolacou námietkou žalobcu, že súd prvej inštancie nesprávne interpretoval a aplikoval § 449a OZ, pričom namietal nesprávne skutkové zistenia, ako aj nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd s poukazom na ustálenú súdnu prax konštatoval, že stavebné a terénne práce pri zhotovení chodníkov a parkovacej plochy s dodávkou materiálov (viď Faktúra č. XXXX/XX z 26. 04. 2018 na sumu 21.793,45 Eur - na č. l. 13) neboli nákladmi spojenými s liečením v zmysle § 449 ods. 1 OZ, a preto nemohli byť z tohto právneho titulu žalobcovi hradené. Táto časť žalobného nároku bola nielenže nedôvodná, ale najmä bola bezpredmetná polemika žalobcu obsiahnutá v odvolaní, týkajúca sa právnej terminológie (právo, nárok), ako aj jeho argumenty vo vzťahu k právnym dôsledkom uzatvorenej Dohody o urovnaní v spojení s ustanoveniami § 449a OZ a § 574 OZ.

8. K samotnej Dohode o urovnaní z 12. septembra 2016, uzatvorenej medzi žalobcom a jeho rodinnými

príslušníkmi (v zastúpení splnomocneným advokátom) na jednej strane a žalovanou na strane druhej, odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že ustanovenie § 449a OZ predstavuje vysporiadanie budúcich nárokov una tantum (iba jedenkrát) a týka sa len nárokov upravených v § 445 až § 449 OZ (s výnimkou jednorazového vyrovnania podľa § 447b OZ). Citované zákonné ustanovenie sa tak vzťahuje aj na jednorazové odškodnenie tzv. budúcich nákladov spojených s liečením (§ 449 OZ), teda aj nákladov vo zvyšnej žalobcom v tejto žalobe uplatnenej časti (1.584,65 Eur). Keďže zákon výslovne umožňuje takúto dohodu uzavrieť, nebolo možné ju vyhodnotiť ako neplatný právny úkon pre jeho rozpor so zákonom (§ 39 OZ). Správny bol preto právny záver súdu prvej inštancie, že pokiaľ sporové strany uzatvorili dňa 12. septembra 2016 dohodu o úplnom a konečnom vypoříadaní budúcich nárokov, táto sa vzťahuje aj na žalobou uplatnené liečebné náklady. Žalobca opomenul, že znenie § 449a OZ celkom jasne a zrozumiteľne pokrýva aj budúce nároky liečebných nákladov (§ 449 OZ), teda aj nároky na touto žalobou uplatnené náklady na lieky, ako aj za ortopedické pomôcky, ostatné zdravotnícke pomôcky, ako aj rehabilitáciu.

9. K odvolacej námietke žalobcu, že dohoda v zmysle § 449a OZ pokrýva len nároky týkajúce sa práv, ktoré už v čase uzatvorenia dohody existovali, odvolací súd uviedol, že uzatvorenie takejto dohody má medzi stranami odstrániť akúkoľvek spornosť, pričom vyplatením takéhoto jednorazového odškodnenia aj smerom do budúcnosti (čo má byť zohľadnené v konečnej finančnej čiastke) sa všetky dohodou dotknuté nároky, vyplývajúce zo škodovej udalosti, považujú za vypoříadané. Súd prvej inštancie potom správne poukázal na to, že žalobca v čase uzatvárania predmetnej dohody bol zastúpený advokátom, vedomý si svojho zdravotného stavu ako i nevyhnutnosti konštantne sa do budúcnosti podrobovať liečbe, rehabilitáciám. Rovnako nebolo možné stotožniť sa v tejto súvislosti s argumentáciou žalobcu, že predmetná dohoda z 12. septembra 2016 v čl. II. presne špecifikovala, že strany urovnávajú práva a povinnosti, ktoré sú predmetom súdnych konaní špecifikovaných v bode 1. čl. I. tejto dohody, a teda nemožno ju aplikovať aj na dodatočné liečebné náklady vzniknuté až po podpise predmetnej dohody. Žalobca však opomenul, že podľa čl. I. bodu 5. tejto dohody sa urovanie týkalo všetkých uplatnených, ako aj budúcich právnych nárokov podľa akýchkoľvek právnych predpisov žalobcu, medzi ktorými sú uvedené aj účelné náklady spojené s liečením podľa § 449 OZ. Z takto formulovaného článku, podľa názoru odvolacieho súdu, nad mieru akýchkoľvek pochybností vyplynul jednoznačný zámer ako žalovanej, tak aj žalobcu, vypoříadať si do budúcnosti jednorazovo v dohode označené sporné nároky, ktoré vznikli do dňa uzatvorenia tejto dohody, ako aj tie, ktoré môžu vzniknúť v budúcnosti.

10. V súvislosti s odvolacou námietkou, týkajúcou sa nevypočutia žalobcom navrhutej svedkyne, čím malo byť porušené jeho právo na spravodlivý proces, odvolací súd poukázal na rozsiahlu rozhodovaciu činnosť najvyšších súdnych autorít a konštatoval správnosť postupu súdu prvej inštancie, ktorý nevykonal žalobcom navrhnutý výsluch svedkyne, a aj tieto odvolacie námietky vyhodnotil ako irelevantné.

11. V závere rozhodnutia odvolací súd uzavrel, že podstatná časť z uplatňovaného nároku žalobcu (vo výške 21.793,45 Eur) nebola z právneho hľadiska liečebným nákladom; v konaní nebolo preukázané, že uplatnené náklady spojené s liečením vynaložil žalobca účelne a v príčinnej súvislosti s jeho liečbou; navyše išlo o nárok, ktorý bol vysporiadaný Dohodou o urovaní z 12. septembra 2016.

III.

Dovolanie žalobcu

12. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

13. Za nesprávny procesný postup, ktorý mal žalobcovi znemožniť uskutočniť procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP označil dovolateľ postup odvolacieho súdu, ktorý v odôvodnení rozhodnutia podal výklad § 449 OZ s tým, že stavebné a terénne práce pri zhotovení chodníkov a parkovacej plochy s dodávkou materiálov nie sú náklady spojené s liečením v zmysle § 449 ods. 1 OZ. Z odôvodnenia však nie je podľa dovolateľa zrejmé, z akého dôvodu nebolo možné považovať náklady na bezbariérovú úpravu domu ako bydliska

poškodeného za liečebné náklady v zmysle § 449 ods. 1 OZ, teda či týmto vynaloženým nákladom chýba prvok príčinnej súvislosti s následkami poškodenia zdravia žalobcu pri dopravnej nehode, resp. či tieto náklady nespádajú pod druh nákladov, ktoré súdna prax umožňuje považovať za náklady v zmysle § 449 ods. 1 OZ, resp. či odvolací súd mal za to, že tieto náklady vznikli až po ustálení zdravotného stavu poškodeného, a preto nie sú nákladmi v zmysle § 449 ods. 1 OZ. Odvolací súd pri vyslovení názoru o tom, že náklady na bezbariérovú úpravu nie sú nákladmi spojeným s liečením len všeobecne poukázal na kontext ním vyššie uvedeného výkladu ustanovenia § 449 ods. 1 OZ, pričom konkrétne neuviedol, ktorý aspekt z ním podaného výkladu tieto náklady nespĺňajú. Odôvodnenie rozhodnutia tak neobsahuje kompletný sylogizmus, z ktorého by bol zrejмый myšlienkový pochod odvolacieho súdu, v dôsledku ktorého odmietol považovať náklady na bezbariérovú úpravu za náklady v zmysle § 449 ods. 1 OZ.

14. Za právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 písm. a) CSP označil dovolateľ otázku posúdenia nákladov na bezbariérovú úpravu domu žalobcu, ktoré odvolací súd odmietol považovať za náklady v zmysle § 449 ods. 1 OZ, čo však nezodpovedá ustálenej súdnej praxi. Súdna prax vykladá podľa žalobcu pojem účelne vynaložených nákladov spojených s liečením v širšom zmysle (R 26/1982), keď za liečebné náklady považuje nielen náklady na samotnú liečbu poškodeného, ktoré vedú k zlepšeniu jeho zdravia, ale aj náklady na rehabilitáciu poškodeného v príslušnom zdravotníckom zariadení, na prílepšenie k strave, diétne stravovanie (R 44/1978), príp. náklady zvýšeného, t. j. buď výdatnejšieho stravovania, ktoré prekračujú rámec bežného stravovania po dobu, kedy vznikla potreba tohto druhu stravovania, náklady preukázateľne a účelne vynaložené na návštevy najbližších príbuzných poškodeného v zdravotníckom zariadení priaznivo vplývajúce a urýchľujúce liečebný proces (R 28/1980), náklady na ošetrovateľa, osobného asistenta alebo pomocníčky v domácnosti pri domácich prácach (napr. náklady na ošetrovateľku pri čiastočnej alebo úplnej bezmocnosti poškodeného). K náhrade účelných nákladov spojených s liečením patria aj výdavky na protézy (R III/1967, s. 53 ods. 4). Súdna prax sa teda prikláňa k záveru, že pod náklady liečenia treba podradiť nielen výdavky, ktoré sú spojené s vlastným liečebným procesom, ale aj obdobné náklady vynaložené v čase, keď už vlastné liečenie skončilo (zdravotný stav je stabilizovaný), avšak niektoré problémy pretrvávajú a vznikajú v súvislosti s nimi ďalšie výdavky. Žalobca v príčinnej súvislosti so svojou imobilitou a nemožnosťou chôdze, kedy je mobilný len na invalidnom vozíku, vynaložil náklady na bezbariérovú úpravu okolia svojho domu, aby bol možný prístup s vozíkom do jeho domu a pohyb okolo neho. Svojou povahou tak ide o náklady vynaložené za účelom kompenzácie chýbajúcej mobility žalobcu ako základného fyzického pohybu ľudskej osoby, aby žalobca mal umožnený bezbariérový prístup do svojho domu a pohyb v jeho bezprostrednom okolí. Ide o svojou povahou identické náklady, ktoré sú vynakladané za účelom zakúpenia protéz, ktoré rovnako kompenzujú zdravotne postihnutej osobe napr. chýbajúcu končatinu a umožňujú tak osobe vykonávať základnú mobilitu, resp. iné základné životné úkony. Náklady na zakúpenie protéz sú pritom podľa ustálenej súdnej praxe všeobecne považované za náklady v zmysle § 449 ods. 1 OZ. Obdobne tak mali byť považované za takéto náklady aj žalobcom vynaložené náklady na bezbariérovú úpravu domu žalobcu.

15. V súvislosti s prípustnosťou dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ namietol, že odvolací súd nesprávne vyriešil právnu otázku týkajúcu sa výkladu § 449a OZ, ktorú formuloval nasledovne: „Je možné vzhľadom na ustanovenie § 574 ods. 2 OZ považovať za platnú dohodu podľa § 449a OZ, ktorou sa osoba vzdáva nárokov z práv, ktoré ešte v čase dohody neexistovali, alebo je takúto dohodu podľa § 449a OZ možné uzavrieť len ohľadne budúcich nárokov z práv, ktoré už v čase tejto dohody existovali, ale ešte neboli nárokovateľné, t. j. právne vynútiteľné?“

16. Žalobca zastáva názor, že interpretáciou ustanovenia § 449a OZ s dôrazom na presnosť tam použitých pojmov, ako aj s dôrazom na súvislosť s ustanovením § 574 ods. 2 OZ je správny záver, že v zmysle § 449a OZ je možné sa vzdať len budúcich nárokov ohľadne práv, ktoré už v čase uzavretia dohody existovali, ale ešte neboli nárokovateľné, t. j. právne vynútiteľné. Ide o napr. o budúce nároky týkajúce sa práva na náhradu za stratu na zárobku, kedy samotné právo na náhradu za stratu na zárobku poškodenému v čase uzavretia dohody podľa § 449a OZ už vzniklo, ale jeho jednotlivé plnenia (nakolko

sa uhrádza peňažným dôchodkom) budú splatné, a teda nárokovateľné až v budúcnosti. Dohoda v zmysle § 449a OZ sa však nemôže vzťahovať na budúce nároky týkajúce sa práv, ktoré v čase dohody ešte neexistovali. Takáto dohoda by bola totiž v rozpore s ustanovením § 574 ods. 2 OZ a v zmysle tohto ustanovenia by bola neplatná. Odvolací súd označil takúto interpretáciu predmetného ustanovenia § 449a OZ za odporujúcu samotnému zmyslu tejto právnej úpravy. Žalobca ohľadne svojho stanoviska argumentuje interpretačnou presnosťou ustanovenia § 449a OZ a tam použitých pojmov. Predmetné ustanovenie totiž hovorí o vysporiadaní budúcich nárokov, nie o vysporiadaní budúcich práv. Právna teória sa pritom zhoduje v tom, že pojmy právo a nárok nie sú totožné. Nárok je totiž zložkou, resp. vlastnosťou subjektívneho práva. Za právny nárok je možné označiť také štádium realizácie subjektívneho práva, v ktorom možno vymáhať a vynútiť plnenie zodpovedajúcej právnej povinnosti. Ak teda ustanovenie § 449a OZ hovorí o budúcich nárokoch, nemôže sa tento pojem pri interpretácii a aplikácii tohto ustanovenia zamieňať s pojmom „budúce práva“. Toto ustanovenie je navyše potrebné dať do kontextu s ustanovením § 574 ods. 2 OZ, ktoré dohody o vzdaní sa práv vzniknutých v budúcnosti (ale nie o vzdaní sa budúcich nárokov) vyhlasuje za neplatné. Argumentácia žalobcu nemôže ísť proti zmyslu tejto právnej normy. Práve naopak, správnosť tejto interpretácie potvrdzuje zámer zákonodarcu pri prijímaní ustanovenia § 449a OZ, ktorý je vyjadrený v dôvodovej správe k zákonu č. 188/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, vrátený prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie Národnou radou Slovenskej republiky (ďalej len „Dôvodová správa“), v ktorej sa totiž výslovne uvádza: „Následne sa navrhuje doplnenie Občianskeho zákonníka o nový § 449a, ktorý umožní kapitalizáciu dôchodkov (rent) do budúcnosti. Návrh vychádza z toho, že doteraz bolo v praxi sporné, či kapitalizácia budúcich príjmov vo forme dôchodku (renty) je prípustná alebo nie. Kapitalizácia dôchodkov je výhodná pre oprávneného, ako aj pre povinného. U povinného sa znížia administratívne výdavky spojené so správou, sledovaním a prípadnou valorizáciou dôchodkov. U oprávneného výhoda spočíva v tom, že jednorazovou výplatou budúcich nárokov (kapitalizácia dôchodku) sa sám môže rozhodnúť o investovaní celej sumy odškodnenia a zabrániť tak do budúcnosti možnému znehodnoteniu sumy odškodnenia. Návrh vychádza z obdobných úprav v zahraničí.“

Z uvedenej citácie je podľa dovolateľa zrejmé, že zákonodarcu mal v úmysle pokryť touto právnou úpravou možnú dohodu na kapitalizácii budúcich nárokov, t. j. budúcich príjmov vo forme dôchodku z už existujúcich práv, a nie iných práv na náhradu škody, ktoré eventuálne môžu vzniknúť až v budúcnosti. Podľa § 449a OZ budúce nároky podľa ustanovení § 445 až § 449 možno odškodniť jednorazovo na základe písomnej dohody o ich úplnom a konečnom vyporiadaní medzi oprávneným a povinným (TOMAN, J.: Niekoľko úvah o práve a nároku, premlčaní a preklúzii /s významom nielen pre pracovné právo/ Justičná revue, 61, 2009, č. 12, s. 1355 - 1364). Podľa § 574 ods. 2 OZ dohoda, ktorou sa niekto vzdáva práv, ktoré môžu vzniknúť až v budúcnosti, je neplatná (Všeobecnú časť a Osobitnú časť čl. II Dôvodovej správy). Práve opačný výklad by bol v rozpore so zmyslom a účelom právnej úpravy v ustanovení § 449a OZ, čo by zasahovalo okrem iného aj do práva žalobcu na spravodlivý proces. Podstata základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý súdny proces totiž spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola práva, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu, či práva na spravodlivý súdny proces predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí okrem iného aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne konformne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Uvedené ústavné pravidlo sa vzťahuje v celom rozsahu aj na ochranu základných práv a slobôd, ktorú poskytujú orgány verejnej moci v rozsahu svojich kompetencií

vrátane základného práva na súdnu ochranu. Tomuto základnému právu zodpovedá uplatňovanie zásady prednosti ústavne konformného výkladu, ktorý ústavný súd uplatňuje aj v konaniach o návrhoch fyzických osôb alebo právnických osôb, pričom zdôrazňuje, že z tejto zásady vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd. V tomto smere je tak naplnený i dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

Žalobca si podanou žalobou uplatnil v konaní nároky z práva na náhradu škody, konkrétne práv na náhradu liečebných nákladov, ktoré vznikli až po uzatvorení dohody o urovnaní a v čase uzavretia tejto dohody ešte neexistovali. Uzavretím predmetnej dohody sa tak nemohol vzdať týchto práv, ani budúcich nárokov z týchto práv. Zo samotného znenia ustanovenia § 449 ods. 1 a 3 OZ totiž zjavne vyplýva, že toto právo vzniká až vynaložením účelných nákladov spojených s liečením. Jednoznačne teda vznikli až po uzavretí Dohody o urovnaní z 12. septembra 2016 a táto dohoda sa na ne preto v zmysle vyššie uvedených argumentov nemohla vzťahovať.

17. Vzhľadom na prezentované skutočnosti dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že: žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu škody v sume 23.378,10 Eur s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 22.665,12 Eur od 06. 09. 2019 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 202,57 Eur od 17. 03. 2020 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 510,41 Eur od 03. 03. 2021 do zaplataenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, odvolacieho konania a náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

18. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila.

IV.

Konanie o dovolaní

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané aj predpoklady prípustnosti, resp. dôvodnosti dovolania.

20. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

21. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu a to z akýchkoľvek hľadísk (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

22. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne

prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr reštriktívny výklad (pozri sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

23. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

24. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

25. Pokiaľ žalobca nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu videl v tom, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoj záver, že náklady na terénne a stavebné úpravy nie sú v zmysle ustálenej judikatúry považované z a náklady spojené s liečením, dovolací súd takú vadu rozhodnutia odvolacieho súdu nezistil.

26. Dovolací súd zdôrazňuje, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu tak v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

27. Žalobca v konaní okrem nároku na náhradu nákladov na stavebné a terénne práce uplatňoval aj nárok na náhradu nákladov na lieky, liečivá a cestovných nákladov vo výške 1.584,65 Eur (z celkovej výšky 23.378,10 Eur - 21.793,45 Eur).

28. Vádu v zmysle § 420 písm. f) CSP videl dovolateľ v tom, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil, prečo náklady na stavebné a terénne práce - bezbariérovú úpravu chodníkov a parkovacej plochy (vo výške 21.793,45 Eur) pri dome ako bydlisku žalobcu nemožno považovať za náklady spojené s liečením v zmysle § 449 ods. 1 OZ; z uvedeného dôvodu považoval rozsudok odvolacieho súdu za nepreskúmateľný.

Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

Podľa § 449 OZ pri škode na zdraví sa uhradzujú aj účelné náklady spojené s liečením.

Podľa § 449a OZ budúce nároky podľa ustanovení § 445 až § 449 možno odškodniť jednorazovo na základe písomnej dohody o ich úplnom a konečnom vyporiadaní medzi oprávneným a povinným.

Podľa § 574 ods. 1 OZ veriteľ sa môže s dlžníkom dohodnúť, že sa vzdáva svojho práva alebo že dlh odpúšťa; táto dohoda sa musí uzavrieť písomne.

Podľa § 574 ods. 2 OZ dohoda, ktorou sa niekto vzdáva práv, ktoré môžu vzniknúť až v budúcnosti, je neplatná.

29. Súd prvej inštancie v podstatnej časti odôvodnenia jeho rozsudku považoval uplatnený nárok v celosti, čo do základu i jeho výšky za nedôvodný vzhľadom na záver o platnosti Dohody o urovaní z 12. 09. 2016, uzavretej podľa § 449a OZ, keď konštatoval:

„27. Žalobca v konaní tvrdil, že nespochybňuje, že k dohode došlo, domnieva sa však, že podľa § 574 ods. 2 OZ, je táto neplatná, nakoľko žalobca sa v nej vzdáva práv, ktoré môžu vzniknúť v budúcnosti. S takouto argumentáciou sa súd nestotožňuje. Ako bolo uvedené v bode 26. rozsudku, žalobca sa svojich práv nevzdal, ale sa so žalovanou slobodne a bez nátlaku dohodol, že tá uspokojí jednorazovo vopred jeho nároky a to i tie, ktoré prípadne vzniknú žalobcovi v budúcnosti. Dohoda spĺňa obsahové i formálne náležitosti, pričom z nej jasne vyplýva vôľa zmluvných strán úplne a konečne vyporiadať všetky nároky žalobcu v spojení s dopravnou nehodou z 29. 10. 2012.

V konaní žalobca nepreukázal, že by na náklady, ktoré mu vznikli po podpísaní dohody, a ktorých úhrady sa v tomto konaní od žalovanej domáha, nemohol v čase jej podpisu pomýšľať. Žalobca poznal svoj zdravotný stav a už v čase negociácie dohody bolo zrejmé, že z titulu poškodenia zdravia mu budú celoživotne vznikať liečebné náklady, preto ak dojednával individuálnu dohodu, mal možnosť tieto po dôslednom uvážení kvantifikovať tak, aby pokryli jeho potreby i do budúca (to aké lieky, vitamíny, čaje, oleje, zdravotné pomôcky, liečby pravidelne podstupuje, aké má obmedzenia v pohybe bolo

žalobcoví známe). Ak žalobca využil možnosť a v zmysle § 449a OZ sa so žalovanou, po dohode so svojím právnym zástupcom (ktorý mu zaiste odborne ozrejmil obsah i následky podpísania tejto dohody), čiže nešlo z jeho strany o konanie ľahkovážne a neuvážené, dohodol na úplnom a konečnom odškodnení akýchkoľvek budúcich nárokov podľa ustanovení § 445 až § 449 Občianskeho zákonníka, súd za daných okolností túto dohodu nepovažoval za neplatnú, preto nároky podľa § 449 OZ, ktoré si žalobca v konaní uplatňuje, hodnotil ako konečne vyporiadané a jednorazovo odškodnené v zmysle Dohody o urovnaní z 12. 09. 2016.“

30. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil pre jeho vecnú správnosť (§ 387 ods. 1 CSP), keď dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na jeho základe správne zistil skutkový stav veci a vec aj v nosných dôvodoch správne právne posúdil.

31. Za bezpredmetnú považoval polemiku žalobcu ohľadom právnej terminológie (právo, nárok) vo vzťahu k právnym dôsledkom uzatvorenej Dohody o urovnaní v spojení s ustanoveniami § 449a OZ a § 574 OZ (viď bod 10. posledná veta odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

32. Vo vzťahu k odvolacej námietke, týkajúcej sa záveru o platnosti Dohody o urovnaní, na ktorom súd prvej inštancie založil rozhodnutie o zamietnutí žaloby, a ktorý bol pre toto rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, odvolací súd v súlade s § 387 ods. 2 CSP v bodoch 11. až 13. odôvodnenia jeho rozhodnutia dôvodil:

„11/ Podľa § 574 ods. 1 Obč. zák. „Veriteľ sa môže s dlžníkom dohodnúť, že sa vzdáva svojho práva alebo že dlh odpúšťa; táto dohoda sa musí uzavrieť písomne.“ Podľa ods. 2 „Dohoda, ktorou sa niekto vzdáva práv, ktoré môžu vzniknúť až v budúcnosti, je neplatná.“ Aplikáčnej praxi robí ťažkosť otázka výkladu pojmu „vzdanie sa práva vopred“.

Pod vzdaním sa práva je treba pritom rozumieť vzdanie sa práva ako k celku už v existujúcom záväzkovom vzťahu. Nemožno ho vykladať v tom zmysle, že zmluvné strany nemôžu za trvania záväzkového vzťahu modifikovať predmet plnenia, teda dohodnúť ešte pred vznikom práva iné právne dôsledky. Podľa rozhodnutia NS ČR sp. zn. 32Odo/1/2002 „z ustanovenia § 574 ods. 2 OZ vyplýva, že sa možno vzdať len tých práv, ktoré v čase uzavretia dohody existujú, pričom sa nemožno platne vzdať majetkových práv, o ktorých nie je známe, či v budúcnosti vzniknú, ani tých, ktoré v čase uzavretia dohody ešte nevznikli (napríklad právo na náhradu škody).“

Najvyšší súd ČR v rozhodnutí sp. zn. 29Odo/645/2001 vyslovil, že „neplatnosť vzdania sa budúcich práv na základe dohody podľa ustanovenia § 574 ods. 2 OZ môže nastať len ohľadom tých práv (budúcich nárokov), ktoré vzniknú na základe zákona alebo zmluvy, popr. iných právnych skutočností, pričom vznik týchto práv (nárokov) je založený obligatórne. Avšak tam, kde zákon umožňuje odchýlnu úpravu, t. j. dohodu medzi účastníkmi, ktorou možno určitú úpravu modifikovať alebo ju aj vylúčiť, nemožno takúto dohodu kvalifikovať ako dohodu o vzdaní sa budúcich práv (nárokov), a teda dohodu neplatnú.“

Za zmienku stojí aj rozhodnutie NS ČR sp. zn. 28Cdo/1227/2007, podľa ktorého „je potrebné ustanovenie § 574 ods. 2 OZ vykladať vo svetle rozhodujúcej zásady súkromného práva, ktorou je zásada autonómie vôle, teda možnosti osoby vlastnou vôľou ovplyvňovať a určovať svoje postavenie v právnych vzťahoch (zvlášť v takých záväzkových právnych vzťahoch, kde sa prejavuje zásada zmluvnej voľnosti). Len pri rešpektovaní autonómie vôle je možné najlepšie realizovať spoločenské a ekonomické záujmy subjektov práva. Obmedzenie autonómie vôle, ktoré je, o. i. obsiahnuté aj v kogentnom ustanovení § 574 ods. 2 OZ v právnom poriadku demokratického a právneho štátu, kde sloboda jedinca je štátom garantovaná, nie však poskytovaná (viď čl. 8 Listiny základných práv a slobôd), prichádza do úvahy len vtedy, kedy by jej dôsledné uplatňovanie viedlo k založeniu, či prehlbovaniu prirodzenej nerovnosti medzi subjektami právnych vzťahov napr. u spotrebiteľských zmlúv, kedy na jednej strane vystupuje spotrebiteľ (slabšia strana) a na druhej dodávateľ (profesionál). Za takýto verejný záujem nie je ale možné považovať ochranu veriteľa pred jeho vlastným nerozvážnym konaním, osobitne potom ak sa jedná o subjekt práva, ktorý je dostatočne vybavený na to, aby svoje vážne rozhodnutia vopred a dôkladne zvážil so všetkou odbornosťou. Takúto ochranu nemá a nemôže mať na mysli ustanovenie § 574 ods. 2 Obč. zák., nakoľko by naopak a paradoxne zakladalo nerovnosť medzi subjektami

súkromnoprávneho vzťahu.“

12/ Pokiaľ ide o samotnú Dohodu o urovnaní z 12. 09. 2016 uzatvorenú medzi žalobcom a jeho rodinnými príslušníkmi (v zastúpení splnomocneným advokátom) na jednej strane a žalovanou na strane druhej, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že ustanovenie § 449a OZ („Budúce nároky podľa ustanovení § 445 až § 449 možno odškodniť jednorazovo na základe písomnej dohody o ich úplnom a konečnom vyporiadaní medzi oprávneným a povinným.“) predstavuje vyporiadanie budúcich nárokov una tantum (iba jedenkrát). Netýka sa nárokov, ktoré sú vyplácané jednorazovo, ale len nárokov upravených v ustanoveniach § 445 až § 449 OZ (s výnimkou jednorazového vyrovnania podľa § 447b Obč. zák.). Citované zákonné ustanovenie sa tak vzťahuje aj na jednorazové odškodnenie tzv. budúcich nákladov spojených s liečením (§ 449 OZ), teda aj nákladov vo zvyšnej žalobcom v tejto žalobe uplatnenej časti (1.584,65 Eur). Keďže zákon výslovne umožňuje takúto dohodu uzavrieť, nie je možné ju vyhodnotiť ako neplatný právny úkon pre jeho rozpor so zákonom (§ 39 OZ). Prvoinštančný súd teda dospel k správne právnemu záveru, že pokiaľ sporové strany uzatvorili dňa 12. 09. 2016 dohodu o úplnom a konečnom vyporiadaní budúcich nárokov, táto sa vzťahuje aj na žalobou uplatnené liečebné náklady. Žalobca s odkazom na dôvodovú správu k zákonu č. 188/2006 Z. z., ktorým bol do Občianskeho zákonníka zavedený inštitút dohody o úplnom a konečnom vyporiadaní budúcich nárokov dôvodí, že zákonodarcu mal v úmysle pokryť touto právnou úpravou len možnú dohodu na kapitalizácii budúcich príjmov vo forme dôchodku a nie iných práv na náhradu škody. Žalobca však opomína, že znenie ustanovenia § 449a OZ celkom jasne a zrozumiteľne pokrýva aj budúce nároky liečebných nákladov (§ 449 OZ), teda aj nároky na touto žalobou uplatnené náklady na lieky (antihistaminikum Prothazin, analgetikum Flector, neuroleptikum Haloperidol ...), ako aj za ortopedické pomôcky (ponožky), ostatné zdravotnícke pomôcky, ako aj rehabilitáciu.

13/ Žalobca ďalej v odvolaní argumentuje, že dohoda v zmysle § 449a OZ pokrýva len nároky týkajúce sa práv, ktoré už v čase uzatvorenia dohody existovali. Odvolací súd sa ani s touto argumentáciou nestotožňuje, pretože odporuje samotnému zmyslu citovanej právnej normy. Ratio legis predmetnej právnej úpravy je predsa dohoda strán na úplnom a konečnom vyporiadaní sporných nárokov vyplývajúcich zo škodovej udalosti, v konkrétnom prípade z dopravnej nehody z 29. 10. 2012. Uzatvorenie takejto dohody má medzi stranami odstrániť akúkoľvek spornosť, pričom vyplatením takehoto jednorazového odškodnenia aj smerom do budúcnosti (čo má byť zohľadnené v konečnej finančnej čiastke) sa všetky dohodou dotknuté nároky, vyplývajúce zo škodovej udalosti, považujú za vysporiadané. Ako bolo uvedené už vyššie, zmyslom tohto inštitútu je odstrániť spornosť a predísť zbytočnému rozmnožovaniu sporov do budúcnosti súvisiacich s dodatočným vyčísľovaním a uplatňovaním si ďalších nárokov vzniknutých v súvislosti s takouto škodovou udalosťou. Súd prvej inštalácie potom správne poukázal na to, že žalobca v čase uzatvárania predmetnej dohody bol zastúpený advokátom, vedomý si svojho zdravotného stavu, ako i nevyhnutnosti konštantne sa do budúcnosti podrobovať liečbe, rehabilitáciám. Rovnako nie je možné stotožniť sa v tejto súvislosti s argumentáciou žalobcu, že predmetná dohoda z 12. 09. 2016 v čl. II. presne špecifikovala, že strany urovnávajú práva a povinnosti, ktoré sú predmetom súdnych konaní špecifikovaných v bode 1. čl. I. tejto dohody, a teda nemožno ju aplikovať aj na dodatočné liečebné náklady vzniknuté až po podpise predmetnej dohody. Žalobca však opomína čl. I. bod 5. tejto dohody, podľa ktorého sa urovanie týka všetkých uplatnených, ako aj budúcich právnych nárokov podľa akýchkoľvek právnych predpisov žalobcu, medzi ktorými sú uvedené aj účelné náklady spojené s liečením podľa § 449 OZ. Z takto formulovaného článku, podľa názoru odvolacieho súdu, nad mieru akýchkoľvek pochybností vyplýva jednoznačný zámer ako žalovanej, tak aj žalobcu, vysporiadať si do budúcnosti jednorazovo v dohode označené sporné nároky, ktoré vznikli do dňa uzatvorenia tejto dohody, ako aj tie, ktoré môžu vzniknúť v budúcnosti.

33. V reakcii na dovolacie argumenty žalobcu dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na

ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

34. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany sporu na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

35. Dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie v ich kompletizujúcej jednote jasne, zrozumiteľne a presvedčivo dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné (podstatné) argumenty žalobcu, spojené s predmetom konania, vrátane tých, ktoré sa týkajú Dohody o urovnaní a jej dopadu na žalobou uplatnené nároky, keď uzavrel, že „znenie ustanovenia § 449a OZ celkom jasne a zrozumiteľne pokrýva aj budúce nároky liečebných nákladov (§ 449 OZ), a keďže zákon výslovne umožňuje takúto dohodu uzavrieť, nie je možné ju vyhodnotiť ako neplatný právny úkon pre jeho rozpor so zákonom (§ 39 OZ).

36. Vzhľadom na záver, že Dohoda o urovnaní v sebe zahŕňa i (prípadné) budúce nároky na náklady spojené s liečením, vrátane z tohto titulu uplatnených nákladov na terénne a stavebné úpravy, nižšie súdy procesne nepochybili, ak sa už podrobnejšie nezaoberali odôvodnením názoru, že v prípade nákladov na terénne a stavebné úpravy nejde o náklady spojené s liečením, (§ 449 ods. 1 OZ); posudzovanie tejto otázky bolo, vzhľadom na riadne odôvodnený záver uvedený v predchádzajúcom bode tohto odôvodnenia, nadbytočné a nepodstatné.

37. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a zaujal k nim správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietať už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019). Ak potom žalobca predmetné dovolacie námietky neuplatnil v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ich dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie, prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne tiež sp. zn. 7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018).

38. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že za podstatné pre rozhodnutie vo veci považoval nielen neunesenie dôkazného bremena žalobcu, ale aj vylúčenie budúcich nárokov v Dohode o urovnaní, vrátane budúcich nárokov na náklady spojené s liečením žalobcu, čo by samo osebe malo za následok neúspech žaloby.

39. Z tohto hľadiska záver odvolacieho súdu, že uplatňované náklady na terénne a stavebné úpravy nie sú nákladmi spojenými s liečením (§ 449 ods. 1 OZ), odôvodnený v bodoch 9. a 10. jeho rozsudku, je potrebné považovať za záver vyslovený nad rámec odvolacieho prieskumu, vyslovený pomimo, len na doplnenie (§ 387 ods. 2 CSP), v reakcii na nie podstatnú argumentáciu žalobcu v odvolaní, keďže odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Absenciu riadneho a presvedčivého odôvodnenia pre rozhodnutie veci nepodstatného záveru potom nemožno vyhodnotiť ako postup, ktorým by bolo stane znemožnené uplatňovanie procesných práv a povinností, a v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

40. Pokiaľ žalobca za nesprávny procesný postup v zmysle § 420 písm. f) CSP označil (podľa jeho názoru) nesprávny výklad ustanovenia § 449a OZ v spojení s § 574 ods. 2 OZ, teda za dôvod podľa § 420 písm. f) CSP označil tvrdené nesprávne právne posúdenie veci, dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy (OSP) dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani od 1. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (viď aj R 24/2017). Tento právny záver považuje i ústavný súd za akceptovateľný (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

41. Samotný nesúhlas dovolateľa s dôvodmi rozsudku odvolacieho súdu, resp. to, že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv žalobcu, taktiež nemožno považovať za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

42. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v posudzovanom spore má všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP, z hľadiska formálnej štruktúry obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné).

43. Z uvedených dôvodov dovolanie žalobcu, podané z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd vyhodnotil ako nedôvodné, čo by samo osebe malo za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 CSP

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

44. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou

aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

45. Na to, aby dovolací súd mohol vecne preskúmať dovolanie, musí byť riadne odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

46. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom je dovolateľ povinný jednoznačne vymedziť právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a uviesť, ktorý z predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP zakladá prípustnosť jeho dovolania, čo v prípade dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vyžaduje uviesť spôsob riešenia vymedzenej právnej otázky dovolacím súdom s poukazom na jeho príslušnú rozhodovaciu prax a súčasne argumentovať, ako by mala byť riešená. Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Ak takáto konkretizácia uplatneného dovolacieho dôvodu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené a založiť svoje rozhodnutie na domnienke o tom, ktorú právnu otázku má dovolateľ na mysli a v tejto súvislosti vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky.

47. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je daná len vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

48. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré, okrem iného, patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj sp. zn. 2Cdo/203/2016 a 6Cdo/113/2017).

49. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

50. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ:

- a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd,
- b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

51. Dovolanie žalobcu v tejto časti nespĺňa požadované kritériá. Predovšetkým, dovolateľ jasným a zrozumiteľným spôsobom neformuloval právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej judikatúry, neuviedol ani rozhodnutia najvyššieho súdu, d ktorých odvodzuje namietaný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu a sám riadne nevysvetlil, prečo by sa malo pristúpiť k nim (v obsahu dovolania naznačenému) namietanému právnomu záveru, že náklady na bezbariérovú úpravu domu a terénu okolo možno považovať za náklady súvisiace s liečením.

52. Rozhodné je však to, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo výlučne od vyriešenia otázky, či uvedené náklady sú nákladmi spojenými s liečením v zmysle § 449 OZ. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, odvolací súd (rovnako ako súd prvej inštancie) založil svoje rozhodnutie na dvoch nosných, pre rozhodnutie vo veci podstatných dôvodoch, z ktorých každý sám osebe by viedol k zamietnutiu žaloby:

- že žalobca nekonal ľahkovážne a neuvážene, keď po dohode so svojím právnym zástupcom uzavrel so žalovanou Dohodu o urovnaní z 12. 09. 2016 a dohodol s ňou na úplnom a konečnom odškodnení akýchkoľvek budúcich nárokov podľa ustanovení § 445 až § 449 Občianskeho zákonníka, ktorú dohodu za daných okolností nepovažoval za neplatnú, a preto nároky podľa § 449 OZ, ktoré si žalobca v konaní uplatňuje hodnotil ako konečne vyporiadané a jednorazovo odškodnené,
- a že žalobca neunesol dôkazné bremeno, keď bez potvrdení ošetrojúceho lekára súd nevedel vyhodnotiť, či vynaloženie uvedených nákladov súviselo s liečením.

53. Vzhľadom na záver o neunesení dôkazného bremena, pričom odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu, teda aj s týmto záverom (čo vyplýva z bodu 7. odôvodnenia jeho potvrdzujúceho rozsudku), ani prípadné nesprávne riešenie otázky ne/platnosti Dohody o urovnaní by nemalo vplyv na výsledok konania, založený na druhom nosnom dôvode, t. j. na závere o neunesení dôkazného bremena žalobcom, ktorý je sám osebe dôvodom na zamietnutie žaloby.

54. Uvedené rovnako platí aj vo vzťahu k otázke, nadnesenej v súvislosti s dovolaním z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

55. Dovolací súd preto dovolanie podané z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP vyhodnotil ako neprípustné, čo by samo osebe viedlo k odmietnutiu dovolania v tejto časti podľa § 447 písm. f) CSP.

56. Vzhľadom na vyššie konštatovanú nedôvodnosť dovolania podaného z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd dovolanie ako celok zamietol podľa § 448 CSP.

57. Žalovanej v dovolacom konaní nevznikli žiadne trovy, preto jej dovolací súd voči žalobcovi nárok na náhradu takých trov nepriznal.

58. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.